

**AXBOROT TEXNOLOGIYALARI VA
KOMMUNIKATSIYALARINI RIVOJLANTIRISH
VAZIRLIGI
TOSHKENT AXBOROT TEXNOLOGIYALARI
UNIVERSITETI FARG'ONA FILIALI**

“Kompyuter injiniring” fakulteti

“Axborot texnologiyalari” kafedrası

“Multimedia tizimlari” fanidan

REFERAT

Bajardi:

А.Ботиров

2014 - Farg'ona

Mavzu: Tasvir, grafika, animatsiyalar, video formatlarini o'rnatish.

Reja.

1. Video va audio fayllari bilan ishlash.
2. Tovushli kompakt disklar va WAV fayllar bilan ishlash imkoniyatlari

Video va audio fayllari bilan ishlash.

Videofayl o`zida bir qator statik rasmlarni mujassamlashtiruvchi oddiy multiplikatsiyadan farqli o`laroq, raqamlar shakliga o`tkazilgan muayyan shakllarni o`zida saqlovchi fayldir. Bu ikki tushunchalar orasidagi farq nisbiy bo`lib, avvalo kadrlarni hosil qilish uslublari bilan farq qiladi. Ma'lumki, multiplikatsiya yoki animatsiya tez ko`rsatilishi natijasida harakatning sun'iy tarzda tasavvurini hosil qiluvchi bir qator rasmlar to`plamini hosil qilishdan iborat. Real video esa videos'yomka ya'ni videokameraga real voqeani olishdan iborat. Windows videofayllarni tovush bilan tutashtirilgan maxsus formatini ifodalash vositalarini o`zida qamraydi.

Bunday formatdagi fayllar **AVI** fayllar deb ataladi va mos **.AVI** kengaytmasiga ega bo`ladi. **AVI** qisqartmasi (abbreviatura), ya'ni **Audio-Video Interleaved** - audio bilan videoning birlashmasini anglatadi. Muqobil atama **FVI Video** for Windows.

Videofaylni ochish uchun an'anaviy menyning Fayl (**File**) bandida Otkrit (**Open**) buyrug`ini beramiz. Video o`z oynasida ochiladi va unda namoyish etiladi. Agar **Media Player** dasturi oynasining sarlavha satriga sichqoncha ko`rsatkichini olib borib ikki marta bosish bilan ikki marta kengaytirilsa, u videofayl oynasi bilan ustma-ust tushadi. Videofaylni ham mos papka ochilgandan keyin uning piktogrammasida sichqonchani ikki marta bosish bilan ko`rish mumkin. Bu holda birlamchi ijro Otkrit (**Open**) buyrug`iga emas, balki Vosproizvesti (**Play**) buyrug`iga belgilangan bo`ladi. Videofayl oynasi dasturning kengaytirilgan oynasi bilan ustma-ust tushadi.

Keltirilgan usullar bilan nafaqat videofayllar, balki Otkrit (**Open**) muloqot oynasidagi Tip fayla (**Files of type**) ro'yxatida kengaytmasi keltirilgan animatsion fayllarni ham ko'rish mumkin. Videofayl namoyish etiladigan oyna o'lchamlari menyning Ustroystva (**Device**) bandidagi Svoystva (**Properties**) buyrug'i bilan ochiladigan Svoystva video (**Video Properties**) muloqot oynasida o'rnatiladi. U multimedia vositalarini sozlash uchun ishlatiladigan Svoystva multimedia (**Multimedia Properties**) muloqot oynasining qismlaridan biri. Videofayllarni V okne (**Window** - oynada) yoki **Full** Vo ves ekran (**Screen** - to'liq oynada) rejimlarida ko'rish mumkin. Agar oynada rejimi tanlangan bo'lsa, uning o'lchamlarini Size buyrug'i bilan belgilash mumkin.

Tovushli kompakt disklar va WAV fayllar bilan ishlash imkoniyatlari

Dastur videofayllarini ifodalash va ko'rishdan tashqari, universal vosita sifatida audio kompakt disklarni ifodalash hamda tovushli fayllarni tinglash imkonini beradi.

Kompakt diskni ifodalash uchun menyning Ustroystvo (**Device**) bandidagi Audio kompakt disk (**CD Audio**) buyrug'ini tanlab Vosproizvedeniye (**Play**) tugmasini bosamiz. Ushbu natijaga menyning Fayl (**File**) bandidan Otkrit (**Open**) buyrug'ini berib, mos Otkrit (**Open**) muloqot oynasidagi Tip fayla (**Files of type**) ro'yxatidan Audio kompakt disk (**CD Audio**) elementini tanlash bilan erishish mumkin. Shunday qilib, **Media Player** dasturi muhitida audio kompakt disk standart multimedia fayl tariqasida qaraladi.

Bu fayl ochilganidan so`ng menyning Ustroystvo (**Device**) bandidan Svoystva (**Properties**) buyrug`i orqali mos muloqot oynasini ochamiz va unda jamlovchilardan birini tanlab tovushning balandligini o`rnatamiz. O`z vaqtida **WAV** faylini ochish uchun esa menyning Ustroystvo (**Device**) bandidagi Zvuk (**Sound**) yoki Fayl (**File**) bandidagi Otkrit (**Open**) buyrug`ini tanlab Vosproizvedeniye (**Play**) tugmasini bosamiz.

Agar **WAV** fayli ochilgandan keyin menyning Ustroystvo (**Device**) bandidagi Svoystva (**Properties**) buyrug`ini tanlasak, mos muloqot oynasi ochiladi va unda videoma'lumotlarni saqlash va ifodalash uchun ajratilgan buferni qisman o`zgartirish mumkin.

Bufer hajmi bevosita sekundlardagi yozuvni ifodalash uzoqligi bilan beriladi. Bunday tahrirlashsiz buferning hajmi 4 sekundga teng. Tovushli fayllar bilan ishlash imkoniyatlari nuqtai nazaridan buferning o`lchovi qanchalik katta bo`lsa, foydalanuvchiga shuncha qulayliklar kiritilgan bo`ladi, aslida bu o`z vaqtida boshqa xotira hajmini kamaytiradi.

Diskni tekshirish (Scan Disk)

Scan Disk dasturi disklardagi nosozliklarni tekshiradi, papkalar va asosiy diskdagi fayllarning xatoliklarini aniqlaydi. Bu programma Windowsdan noto`g`ri chiqqanda (**Puskrabotikompyuter**) o`z-o`zidan ishga tushadi.

Pusk/Programmi/Standartnie/Clujebnie programmi qism menysida Proverka diska (ScanDisk) bo`limi nomi sichqoncha bilan 2 marta bosilsa, ekranda dasturning muloqot oynasi hosil bo`ladi. Bu oynada tekshirilishi kerak bo`lgan disk nomlarini tanlash mexanizmi aks

ettirilgan. Tekshirish ikki-Standart (**Standartnaya**) yoki to'laqonli (**Polnaya**) rejimda bajarilishi mumkin. Bu rejimlardan keraklisi va xatoliklarni avtomatik to'g'rilash (Ispravlyat oshibki avtomaticheski) holati tanlanib **Zapusk** tugmasi bosiladi.

Diskni Defragmentatsiya qilish (Defrag)

Ma'lum vaqt o'tgandan so'ng ko'pchilik fayllar fragmentlarga ajratiladi va ular diskning har xil bo'laklarida joylashib qoladi, bu esa faylni o'qish va saqlash ishlarini sekinlashtiradi. Fayllarni bir joyga to'plash va ularni siqish **jarayoni** defragmentatsiya deb yuritiladi va bu jarayon fayllarni yozish va o'qishni tezlashtirish imkonini beradi. Fayllarni defragmentatsiya qilish-**Defragmentatsiya diska / Defrag** dasturi yordamida amalga oshiriladi. Bu dastur ishlaganda, ekranda defragmentatsiya oynasi ochiladiva defragmentatsiya jarayoni qanday kechayotgani protsentlarda ko'rsatilib turiladi.